

POSTANOWIENIE

Dnia 17 czerwca 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Maciej Pacuda

w sprawie z wniosku (...) "E." spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w G.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w G.

o wysokość należności z tytułu składek,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń

Społecznych w dniu 17 czerwca 2021 r.,

skargi kasacyjnej wnioskodawcy od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)

z dnia 6 listopada 2019 r., sygn. akt III AUa (...),

1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,

**2) zasądza od skarżącej na rzecz organu rentowego kwotę
5400 (pięć tysięcy czterysta) złotych tytułem kosztów zastępstwa
procesowego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w (...) wyrokiem z dnia 6 listopada 2019 r. oddalił apelację wniesioną przez odwołującą się (...) „E.” Sp. z o.o. w G. od wyroku Sądu Okręgowego – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w G. z dnia 5 grudnia 2018 r., którym oddalono odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w G. z dnia 24 stycznia 2018 r. określającej wysokość zadłużenia odwołującej się z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne za okres od maja 2006 r. do października 2017 r. oraz na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych

Świadczeń Pracowniczych za okres od kwietnia 2008 r. do października 2017 r., w łącznej kwocie 541.304,34 zł.

Odwołując się (...) „E.” Sp. z o.o. w G. wniosła do Sądu Najwyższego skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 6 listopada 2019 r., zaskarżając ten wyrok w całości i zarzucając mu naruszenie prawa materialnego, to jest: art. 24 ust. 4 w związku z art. 24 ust. 5b ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń Społecznych (dalej jako ustawa systemowa) i art. 6 k.c. oraz art. 24 ust. 4 w związku z art. 24 ust. 5b i 5f ustawy systemowej, a także naruszenie przepisów postępowania, to jest art. 308 k.p.c. i art. 309 k.p.c., które mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca powołała się na występowanie w sprawie istotnych zagadnień prawnych, które zawarła w pytaniach: I. czy wydruk z systemu TWZA, a także zestawienia dotyczące egzekucji własnej i zestawienia administracyjnych tytułów egzekucyjnych mogą być uznane za dowód doręczenia dłużnikowi tytułów wykonawczych lub też innych dokumentów, w szczególności, gdy strona postępowania (dłużnik) nie wnosi zastrzeżeń do tego wydruku oraz wymienionych zestawień, jednakże konsekwentnie zaprzecza podnoszonym przez pozwanego okolicznościom, a także (podnosi) zarzut przedawnienia? II. czy decyzja pozwanego ZUS z dnia 24 stycznia 2018 r., od której strona powodowa wniosła odwołanie, a która to decyzja – zgodnie z jej literalną treścią – została wydana na podstawie art. 83 ust. 1 oraz art. 32 ustawy systemowej i wskazuje się w niej należności z tytułu składek wraz z odsetkami na dzień wydania decyzji, jest decyzją, o której mowa w art. 24 ust. 5f ustawy systemowej?

Ponadto, zdaniem skarżącej, w sprawie zachodzi potrzeba wykładni art. 24 ust. 5f ustawy systemowej, przez ustalenie, czy decyzja stwierdzająca zaległość z tytułu składek jest decyzją określoną w tym przepisie w tym sensie, że wszczęcie postępowania zakończonego wydaniem takiej decyzji przerywa bieg przedawnienia należności z tytułu składek.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4). Wypada również dodać, iż zgodnie z art. 398⁴ § 2 k.p.c., określającym wymogi formalne skargi kasacyjnej, skarga kasacyjna powinna zawierać wniosek o przyjęcie do rozpoznania i jego uzasadnienie. Należy zatem stwierdzić, że wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym wcześniej art. 398⁹ § 1 k.p.c., a jego uzasadnienie winno zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy. Skarga kasacyjna nie jest bowiem (kolejnym) środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, z uwagi na przeważający w jej charakterze element interesu publicznego. Służy ona kontroli prawidłowości stosowania prawa, nie będąc instrumentem weryfikacji trafności ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego orzeczenia.

Wypada także przypomnieć, że w przypadku powoływania się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, w uzasadnieniu wniosku winno zostać sformułowane zagadnienie prawne oraz przedstawione argumenty prawne, które wykażą możliwość różnorodnej oceny zawartego w nim problemu. Zgodnie ze stanowiskiem jednolicie wyrażanym w judykaturze, oznacza to w praktyce, że zagadnienie prawne musi odpowiadać określonym wymaganiom, a mianowicie: 1) być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 kwietnia 1996 r., II UR 5/96, OSNAPiUS 1997 nr 3, poz. 39 i postanowienie z dnia 7 czerwca 2001 r., III CZP 33/01, LEX nr 52571), 2) być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, by umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, niesprowadzającej się do samej subsumcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 15 października 2002 r., III CZP 66/02, LEX nr 57240; z dnia

22 października 2002 r., III CZP 64/02 LEX nr 77033 i z dnia 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08, LEX nr 478179), 3) pozostawać w związku z rozpoznawaną sprawą i 4) dotyczyć zagadnienia budzącego rzeczywiście istotne (a zatem poważne) wątpliwości. Istotność zagadnienia prawnego konkretyzuje się zaś w tym, że w danej sprawie występuje zagadnienie prawne mające znaczenie dla rozwoju prawa lub znaczenie precedensowe dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw. Twierdzenie o występowaniu istotnego zagadnienia prawnego jest uzasadnione tylko wtedy, kiedy przedstawiony problem prawny nie został jeszcze rozstrzygnięty przez Sąd Najwyższy lub kiedy istnieją rozbieżne poglądy w tym zakresie, wynikające z odmiennej wykładni przepisów konstruujących to zagadnienie (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 marca 2010 r., II UK 363/09, LEX nr 577467, czy też postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 marca 2010 r., II UK 400/09, LEX nr 577468). Wskazanie zagadnienia prawnego uzasadniającego wnioski o rozpoznanie skargi kasacyjnej powinno zatem nastąpić przez określenie przepisów prawa, w związku z którymi zostało sformułowane i wskazaniu argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Dopiero wówczas Sąd Najwyższy ma bowiem podstawę do oceny, czy przedstawione zagadnienie jest rzeczywiście zagadnieniem „prawnym” oraz czy jest to zagadnienie „istotne” (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC z 2002 nr 1, poz. 11; z dnia 13 sierpnia 2002 r., I PKN 649/01, OSNP z 2004 nr 9, poz. 158 oraz z dnia 14 lutego 2003 r., I PK 306/02, Wokanda z 2004 7-8, poz. 51). Niewystarczające jest więc samo sformułowanie zagadnienia prawnego, bez przedstawienia jurystycznej argumentacji służącej wykazaniu, że zagadnienie to rzeczywiście występuje i wymaga wyjaśnienia przez Sąd Najwyższy (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 kwietnia 2008 r., I CZ 11/08, LEX nr 393883 oraz postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 3 lutego 2010 r., II UK 311/09, LEX nr 604212).

Zgodnie z dotychczasowym orzecznictwem Sądu Najwyższego, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na potrzebę wykładni przepisów prawa nakłada z kolei na skarżącego obowiązek określenia, które przepisy wymagają wykładni Sądu Najwyższego, ze wskazaniem, na czym polegają związane z tym poważne wątpliwości, lub z przedstawieniem rozbieżności w orzecznictwie sądów

(por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, Biuletyn SN, 2002, nr 7, s. 10). Ponadto konieczne jest opisanie tych wątpliwości lub rozbieżności, wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, a także przedstawienie własnej propozycji interpretacyjnej (por. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 3 listopada 2003 r., II UK 184/03; z dnia 22 czerwca 2004 r., III UK 103/04, czy też z dnia 17 grudnia 2007 r., I PK 233/07). W przypadku powoływania się na rozbieżności w orzecznictwie konieczne jest także, choćby przykładowe, wskazanie orzeczeń, w których ten sam przepis prawa byłby odmiennie wykładany. Wypada również dodać, iż nie istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.) ani nie występuje w sprawie istotne zagadnienie prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), jeżeli Sąd Najwyższy zajął już stanowisko w kwestii tego zagadnienia prawnego lub wykładni przepisów i wyraził swój pogląd we wcześniejszych orzeczeniach, a nie zachodzą żadne okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 stycznia 2003 r., I PK 230/02, OSNP – wkładka 2003 nr 13, poz. 5).

Zdaniem Sądu Najwyższego, oceniany obecnie wniosek skarżącej o przyjęcie jej skargi kasacyjnej do rozpoznania nie spełnia wyżej określonych kryteriów.

Co do pierwszego ze sformułowanych przez skarżącą pytań, nazwanych przez nią istotnym zagadnieniem prawnym, trzeba bowiem podkreślić, że problem podniesiony w tym pytaniu został już rozstrzygnięty w dotychczasowym orzecznictwie. Przykładowo w postanowieniu z dnia 24 lutego 2004 r., II UK 353/03 (LEX nr 957404) Sąd Najwyższy wyjaśnił, że w myśl art. 34 ust. 1 i 2 ustawy systemowej ZUS zapewnia rzetelność i kompletność informacji gromadzonych na kontach ubezpieczonych i na kontach płatników składek w sposób uregulowany ustawą, a informacje zawarte na koncie ubezpieczonego i koncie płatnika składek prowadzonych w formie elektronicznej, które zostały przekazane w postaci dokumentu pisemnego albo elektronicznego, są środkiem dowodowym w postępowaniu administracyjnym i sądowym z zakresu ubezpieczeń społecznych. Przepisy te są jednoznaczne w swej treści i nie wymagają wykładni (...). W sądowym postępowaniu z zakresu ubezpieczeń społecznych nie ma żadnych

ograniczeń dowodowych i jest oczywiste, że dowodem są także informacje zawarte na koncie ubezpieczonego. (...) Informacje te, jak każdy dowód, podlegają przy tym swobodnej ocenie, w której uwzględnia się moc dowodową poszczególnych środków. Nierzetelność informacji zawartych na koncie ubezpieczonego, czy występujące w nich błędy, są oceniane w ramach swobodnej oceny dowodów. Są to całkowicie podstawowe kwestie dotyczące ustalenia stanu faktycznego w postępowaniu sądowym, które nie budzą żadnych wątpliwości prawnych. Na tle wykładni art. 308 k.p.c. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 23 września 2020 r., II UK 356/18 (LEX nr 3106186) wyraził z kolei pogląd, zgodnie z którym brak dostarczenia oryginału dokumentu nie jest obwarowany bezwzględną sankcją pominięcia dowodu. Co do zasady dowodem w sprawie mogą być również kserokopie (art. 308 k.p.c.). Sąd może też ocenić odmowę i przyczynę przedstawienia oryginału dokumentu. W ocenie nieprzedłożenia oryginału dokumentu odróżnić należy aspekt formalny i materialny. Znaczenie może mieć bowiem treść ujęta w dokumencie, a więc nie tylko jego postać. Oryginał może ważyć przy ocenie oświadczenia woli strony dowodem, którego ma być dokument. Kserokopia nie dyskwalifikuje jednak dowodu, gdy potwierdza wspólnie z innymi dowodami fakty dotyczące np. zatrudnienia. W postanowieniu z dnia 12 lutego 2019 r. II PK 12/18 (LEX nr 2619187) Sąd Najwyższy stwierdził zaś, że powołane przez stronę dowody z określonych dokumentów załączonych do pozwu lub innego pisma procesowego w formie niepoświadczonych kserokopii wprowadzone nie stanowią dowodów z dokumentów, o których mowa w art. 244 k.p.c. i art. 245 k.p.c., nie są jednak pozbawione mocy dowodowej, w rozumieniu art. 232 k.p.c. w związku z art. 308 k.p.c. Dopóki sąd ani strona przeciwna nie zakwestionuje ich i nie zażąda złożenia oryginałów dokumentów, stanowią one jeden ze środków dowodowych, przy pomocy których strona może udowodnić fakty istotne dla rozstrzygnięcia sprawy. Dowody te, jak każde inne, podlegają ocenie sądu na podstawie art. 233 k.p.c. Dopiero, jeżeli sąd zażąda przedstawienia oryginału dokumentu, strona jak również każda inna osoba, która go posiada, obowiązana jest, zgodnie z art. 248 k.p.c., przedstawić ten dokument.

Uwzględniając przytoczone poglądy, Sąd Najwyższy jest zatem zdania, że podnoszony w przez skarżącą problem dotyczący mocy dowodowej wydruków z

systemu TWZA i zestawienia odnoszącego się do egzekucji własnej oraz zestawienia administracyjnych tytułów egzekucyjnych został już dostatecznie wyjaśniony w dotychczasowym orzecznictwie, w związku z czym nie może stanowić przesłanki uzasadniającej poddanie skargi kasacyjnej merytorycznemu rozpoznaniu.

Niezależnie od tych spostrzeżeń, Sąd Najwyższy zauważa, że moc dowodowa wymienionych przez skarżącą wydruków i zestawień była przedmiotem oceny Sądu drugiej instancji, który – porównując ich treść z treścią odpisu postanowienia o umorzeniu postępowania egzekucyjnego, będącego wszak dokumentem urzędowym – ustalił, że nie budziła ona jakichkolwiek wątpliwości co do prawdziwości i poprawności danych ujawnionych w tych dowodach. Przeprowadzona przez Sąd *meriti* ocena dowodów oraz poczynione na jej podstawie ustalenia faktyczne nie mogą być natomiast podstawą skargi kasacyjnej (art. 398³ § 3 k.p.c.), a Sąd Najwyższy w postępowaniu kasacyjnym jest związany ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia (art. 398¹³ § 2 k.p.c.), co oznacza, że w przypadku poddania skargi kasacyjnej merytorycznemu rozpoznaniu musiałby uwzględnić owe ustalenia w ramach rozpatrywania podniesionych w skardze zarzutów naruszenia prawa materialnego.

Odnosząc się natomiast do drugiego ze sformułowanych przez skarżącą pytań, Sąd Najwyższy stwierdza, że nie może być ono uznane za istotne zagadnienie prawne już choćby z tej przyczyny, że jego rozstrzygnięcie pozostaje bez jakiegokolwiek wpływu na wynik niniejszej sprawy. W sprawie tej zostało bowiem ustalone, że bieg przedawnienia należności z tytułu składek obciążających skarżącą został zawieszony do dnia zakończenia postępowania egzekucyjnego, to jest do dnia 17 października 2014 r. (art. 24 ust. 5b ustawy systemowej). Natomiast będąca przedmiotem postępowania w sprawie decyzja organu rentowego określająca wysokość zadłużenia skarżącej z tytułu składek była wydana w dniu 24 stycznia 2018 r., a zatem bez wątpienia przed upływem pięciu lat od zakończenia okresu zawieszenia biegu przedawnienia spowodowanego prowadzonym w stosunku do skarżącej postępowaniem egzekucyjnym. Z tych samych przyczyn nie występuje w sprawie potrzeba dokonania wykładni art. 24 ust. 5f ustawy systemowej. Jak wyjaśnił bowiem Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 29 maja 2013 r., I UK 613/12 (OSNP 2014 nr 3, poz. 44), sąd ubezpieczeń społecznych może

stwierdzić przedawnienie składek tylko wtedy, gdy nastąpiło ono przed wydaniem decyzji wszczynającej postępowanie o ustalenie podstawy wymiaru wpłat do ZUS lub obowiązku ich uiszczenia. Z powołanego wyroku wynika zresztą i drugi wniosek, ten mianowicie, że decyzja wymiarowa nie jest niczym innym, jak decyzją, która może być utożsamiana z decyzją ustalającą podstawę wymiaru składek, ta bowiem służy bezpośrednio określeniu wysokości samych składek. Za uprawnione należy więc uznać stanowisko Sądu drugiej instancji, jak się zdaje zasygnalizowane jedynie na marginesie właściwych rozważań, że „do kolejnego zawieszenia biegu przedawnienia doszło w dniu 21 grudnia 2017 r., to jest w dniu wszczęcia postępowania, w wyniku którego została wydana zaskarżona decyzja”.

Kierując się przedstawionymi motywami, Sąd Najwyższy uznał, że skarżąca nie wykazała potrzeby rozpoznania jej skargi kasacyjnej. Dlatego, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., a w odniesieniu do kosztów postępowania kasacyjnego na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w związku z art. 99 k.p.c. oraz § 10 ust. 4 w związku z § 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych, orzekł jak w sentencji postanowienia.